

Sygn. akt II Ca 531/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Grzegorz Grymuza

Sędzia Sądu Okręgowego Anna Ścioch-Kozak

Protokolant Jolanta Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2015 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko T. O.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 20 lutego 2015 roku, sygn. akt VIII C 2/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od T. O. na rzecz H. K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Anna Ścioch-Kozak Andrzej Mikołajewski Grzegorz Grymuza

Sygn. akt: II Ca 531/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 22 kwietnia 2010 roku, wniesionym przeciwko pozwanemu T. O., powódka H. O., obecnie K., domagała się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego – prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 7 sierpnia 2009 roku, sygn. akt II C 208/08, którym przywrócono pozwanemu posiadanie lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ulicy (...) przez nakazanie H. O. wydania T. O. kluczy wejściowych do tego lokalu i zaniechanie wymiany zamków w drzwiach wejściowych oraz zasądzone od powódki na rzecz pozwanego kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 2 lutego 2010 roku.

Powódka powołała się na następujące okoliczności:

a) po wydaniu powyższego wyroku zapadły dwa wyroki oddalające powództwo T. O. przeciwko H. O., Ł. O. i D. O. o ustalenie, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...), znajdujące

się w budynku przy ulicy (...) nr (...) weszło do majątku dorobkowego małżonków T. i H. O., wobec czego właścicielami są D. O. i Ł. O., którzy nie wyrazili zgody na zamieszkiwanie w tym lokalu przez pozwanego;

b) w dniu 5 grudnia 2010 roku zapadł nieprawomocny wyrok rozwiązujący małżeństwo H. i T. O. przez rozwód;

c) wymiana zamków w lokalu celem niedopuszczenia powoda do lokalu nastąpiła wskutek stosowania przez pozwanego przemocy wobec domowników,

a ponadto w toku procesu powódka podniosła również, że wymeldowała się z lokalu nr (...) przy ulicy (...) i wynajęła lokal u osoby trzeciej.

*

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 7 sierpnia 2009 roku w sprawie II C 208/08, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności dnia 2 lutego 2010 roku, co do pkt I i II;

II. zasądził od T. O. na rzecz H. K. kwotę 167 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 stycznia 2007 roku powódka na podstawie umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego przeniosła na synów D. O. i Ł. O. na współwłasność po 1/2 części prawo do własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ulicy (...).

W dniu 7 sierpnia 2009 roku zapadł wyrok Sądu Rejonowego w Lublinie, sygn. akt II C 208/08, w którego sentencji w punkcie I przywrócono pozwanemu posiadanie lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ulicy (...) przez nakazanie H. O. wydania T. O. kluczy wejściowych do tego lokalu i zaniechanie wymiany zamków w drzwiach wejściowych, a w punkcie II zasądzone od powódki na rzecz pozwanego kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wyrok ten dopuszcza pozwanego do współposiadania całości mieszkania. Wyrok ten zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 2 lutego 2010 roku.

Powódka nie wykonała wyroku dobrowolnie.

W dniu 30 września 2009 roku zapadł wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie, sygn. akt I C 395/08, którym oddalono powództwo pozwanego przeciwko powódce oraz Ł. i D. O. o ustalenie, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ulicy (...) weszło do majątku dorobkowego powódki i pozwanego. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 14 stycznia 2010 roku.

Małżeństwo H. K. i T. O. ustało z dniem 6 marca 2013 roku, to jest w dniu uprawomocnienia się wyroku rozwodowego Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 29 lutego 2012 roku, sygn. akt III C 1684/08, na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 marca 2013 roku. Rozwód orzeczono z winy pozwanego.

Od dnia 15 listopada 2014 roku powódka wyprowadziła się czasowo z mieszkania przy ulicy (...) i wynajęła pokój u koleżanki A. K. przy ulicy (...). Uczyniła to po to, aby nie wydać pozwanemu kluczy do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...). Pomimo wymeldowania i wyprowadzenia się z lokalu powódka nadal okresowo przebywa w tym lokalu.

Między stronami, byłymi małżonkami, istnieje niezwykle zaogniony konflikt emocjonalny. Konflikt ten obejmuje także relacje pozwanego z pozostałymi domownikami: synami Ł. O. i D. O.. Pozwany podchodzi do relacji z powódką w sposób niezwykle emocjonalny, nie potrafi panować nad swoimi zachowaniami, emocjami, wypowiedziami, w trakcie trwania czynności urzędowych w toku niniejszego procesu uniemożliwiając podejmowanie czynności urzędowych Sądu.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów poczynił powyższe ustalenia faktyczne i dodał, że tylko ustalone wyżej okoliczności należało uznać za istotne w zakresie przedmiotu procesu.

Sąd Rejonowy obdarzył wiarą zarówno dowody z dokumentów jak i zeznania świadków Ł. O., D. O., Z. S., A. K. i P. K..

W przeważającej części Sąd Rejonowy obdarzył wiarą również zeznania powódki, nie dając jej natomiast wiary co do tego, że „nie miała woli posiadania kluczy” do przedmiotowego lokalu w okresie, w jakim wynajmowała mieszkanie u świadka A. K. (k. 498 v).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne, aczkolwiek podzielił tylko jeden z zarzutów podniesionych przez powódkę.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Sąd Rejonowy wskazał, że był związany żądaniem pozwu i badał tylko zarzuty podniesione przez powódkę, przy czym uznał za dopuszczalne podniesienie przez powódkę nowego zarzutu, związanego z opuszczeniem przez powódkę mieszkania (art. 843 § 3 k.p.c.).

Sąd Rejonowy zaznaczył, że T. O. prawomocnym wyrokiem uzyskał ochronę określonego stanu faktycznego zwanego posiadaniem. W procesie posesoryjnym sąd nie badał stanu prawnego, a więc tego, czy stronom przysługuje materialnoprawne prawo podmiotowe do lokalu mieszkalnego, lecz wyłącznie to, czy i który z małżonków naruszył posiadanie poprzez wyzucie z posiadania drugiego (art. 478 k.p.c.). Niedopuszczalność badania prawa powoda posesoryjnego (np. prawa własności do rzeczy) doznaje ograniczenia wynikającego z art. 344 § 1 zdanie drugie k.c., zezwalającego na wzięcie przez sąd pod uwagę w postępowaniu posesoryjnym prawomocnego orzeczenia sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego, stwierdzającego zgodność z prawem stanu posiadania powstałego na skutek naruszenia (przyjmuje się, że sąd może brać pod uwagę tylko orzeczenia wydane po dokonaniu naruszeniu posiadania). Podstawę faktyczną powództwa przeciwegzekucyjnego może też stanowić zapadłe później orzeczenie sądu stwierdzające, że stan powstały na skutek naruszenia posiadania jest zgodny z prawem. Takim orzeczeniem nie jest wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 września 2009 roku, sygn. akt I C 395/08, którym Sąd oddalił powództwo pozwanego przeciwko powódce oraz Ł. i D. O. o ustalenie, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ulicy (...) weszło do majątku dorobkowego powódki i pozwanego. Przyczyną oddalenia powództwa było bowiem ostatecznie stwierdzenie braku interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., a nie ustalenie, że prawo do przedmiotowego lokalu wchodzi czy też weszło lub nie do majątku dorobkowego byłych małżonków, czy prawo to stanowi prawo podmiotowe powódki czy T. O..

Z kolei okoliczność, że naruszenie posiadania pozwanego nastąpiło wskutek stosowania przez pozwanego przemocy wobec domowników, nie stanowi okoliczności faktycznej zaistniałej po wydaniu tytułu egzekucyjnego stanowiącego składnik tytułu wykonawczego, którego dotyczy proces, nie może zatem stanowić podstawy prawnej do uwzględnienia niniejszego powództwa w świetle treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Naruszenie to, bez względu na motywy działania powódki, stanowiło przedmiot oceny i wyrokowania przez Sąd Rejonowy w Lublinie i skutkowało wydaniem wyroku uwzględniającego powództwo posesoryjne na rzecz obecnego pozwanego.

Także okoliczność zgłoszona jako nowa w toku procesu, opisana w ten sposób, że powódka obiektywnie nie może wykonać wyroku, a mianowicie, iż powódka wymeldowała się z lokalu nr (...) przy ulicy (...), wprowadziła się z niego i wynajęła lokal u osoby trzeciej, nie znajduje podstawy prawnej w treści normy prawnej zawartej w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zarzut polegający na obiektywnej niemożności wykonania świadczenia niepieniężnego podlega ocenie w świetle okoliczności określonych w treści normy prawnej zawartej w art. 475 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli

świadczenie stało się niemożliwe skutkiem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zobowiązanie wygasa. Okoliczności niniejszej sprawy, w której dłużniczka przeniosła własność lokalu na synów, a następnie dobrowolnie czasowo, ale nie definitywnie, opuściła lokal, po to – jak sama wyjaśniła – aby nie wykonać wyroku przywracającego posiadanie przedmiotowego lokalu, nie tylko nie spełnia kryteriów treści art. 475 § 1 k.c., gdyż z całą pewnością dobrowolne opuszczenie przez powódkę lokalu, nawet definitywne, nie stanowi okoliczności, „za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo podlegało natomiast uwzględnieniu z uwagi na fakt podniesiony już w pozwie, a mianowicie, że po wydaniu wyroku posesoryjnego na rzecz pozwanego, będącego w dacie wyrokowania małżonkiem powódki, Sąd następnie rozwiązał wyrokiem rozwodowym małżeństwo pozwanego i powódki. W chwili zgłoszenia tego zarzutu (podstawy faktycznej), zarzut ten był nieuzasadniony, gdyż konstytutywny prawomocny wyrok rozwiązujący małżeństwo stron został wydany po prawie 3 latach niniejszego procesu, jednakże Sąd wydając wyrok w niniejszym procesie w dniu 20 lutego 2015 roku obowiązany był brać pod rozwagę stan faktyczny i prawny sprawy cywilnej na dzień wyrokowania (art. 316 § 1 k.p.c.).

Stanowisko, że orzeczenie rozwodu jest w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zdarzeniem, pozbawiającym wykonalności orzeczenie o dopuszczeniu do współposiadania mieszkania jednego z małżonków przez drugiego, jeżeli wykonanie tego orzeczenia w całości lub w części, ze względu na właściwości mieszkania i zmianę stosunku między stronami w wyniku ustania małżeństwa byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem mieszkania lub z zasadami współżycia społecznego, znalazło potwierdzenie w judykaturze i doktrynie. Stan faktyczny, zbliżony do stanu faktycznego w niniejszej sprawie, stanowił przedmiot rozpoznania w Sądzie Najwyższym, który w uchwale z dnia 6 lipca 1970 roku, sygn. akt III CZP 46/70; OSNC z 1971 roku, nr 2, poz. 23, zawarł następującą tezę „Orzeczenie rozwodu jest w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zdarzeniem, pozbawiającym – w całości lub w części – wykonalności orzeczenie o dopuszczeniu do współposiadania mieszkania jednego z małżonków przez drugiego, jeżeli wykonanie tego orzeczenia w całości lub w części, ze względu na właściwości mieszkania i zmianę stosunku między stronami w wyniku ustania małżeństwa, byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem mieszkania lub z zasadami współżycia społecznego”.

Przypomnieć trzeba, że ta właśnie specyfika sprawiła, iż Kodeks rodzinny i opiekuńczy przewiduje w art. 39 k.r.i.o. w zw. z art. 565 § 1 k.p.c. drogę nieprocesową do regulowania nieporozumień małżonków w zakresie zarządu majątkiem wspólnym. Wprawdzie w uchwale z dnia 27 października 1969 roku, sygn. akt III CZP 49/69, OSNCP z 1970 roku, nr 6, poz. 3, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że pomimo tego uregulowania ochrona posesoryjna między małżonkami jest dopuszczalna, jednakże przyjąć należy, że ustanie małżeństwa na skutek rozwodu stanowi zdarzenie, które z reguły czyni nieaktualnym dopuszczenie do całości współużywania mieszkania byłego małżonka. Wyjątkowo, w zależności od wielkości i rozkładu mieszkania, mogłoby wchodzić w rachubę dopuszczenie do części mieszkania. Z reguły zaś wykonanie tego rodzaju orzeczenia w nowych, zmienionych okolicznościach godziłoby w zasady rozwodu i doprowadziłoby do powstania sytuacji mieszkaniowej, jaka nie może istnieć między osobami obcymi innej płci. Byłoby to więc sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.).

W ocenie Sądu Rejonowego w sytuacji, gdy między stronami istnieje zaogniony konflikt emocjonalny, w wyniku którego wspólna, zgodna koegzystencja w jednym lokalu mieszkalnym, a więc współposiadanie lokalu przez byłych małżonków T. O. i H. K. jest obiektywnie niemożliwe, wykonanie wyroku posesoryjnego nie tylko przeczyłoby zasadom współżycia w zakresie opisanym przez Sąd Najwyższy, ale i polegałoby na podważeniu sensu prawomocnego wyroku rozwiązującego w sposób konstytutywny i trwały małżeństwo powódki i pozwanego, przy czym pamiętać należy, że małżeństwo jest w prawie polskim szczególnego rodzaju stosunkiem prawnym, ale opartym na szczególnego rodzaju osobistej więzi emocjonalnej, przy czym jest to więź pozytywna, przyjaźni, miłości między małżonkami, z czego wynika obowiązek wspólnego pożycia, wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli (art. 23 zdanie 2 k.r.i.o.). Przytoczona powyżej uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 1970 roku jest powszechnie akceptowana w doktrynie. Przykładowo można wskazać wypowiedzi J. Ignatowicza [w]: Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 1972, t. I, s. 808, E. Wengerka, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne.

Komentarz, Warszawa 1972, s. 292, K. Golinowskiej [w]: Kodeks postępowania cywilnego. T. II, Komentarz, pod red. J. Jankowskiego, Warszawa 2013, s. 498.

Sąd Rejonowy uznał, że z uwagi na fakt, iż uzasadniona jest podstawa prawna (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego co do pkt I. sentencji wyroku rozstrzygającego o przedmiocie procesu posesoryjnego, tym bardziej zachodzi podstawa faktyczna w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. do pozbawienia wykonalności także rozstrzygnięcia o kosztach zasądzonych w procesie posesoryjnym na rzecz obecnego pozwanego, skoro rozstrzygnięcie kosztach procesu ma charakter incydentalny, niejako akcesoryjny w stosunku do żądania głównego (por. art. 108 § 1 k.p.c. i art. 109 § 1 k.p.c.).

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowiły art. 98 § 1, § 3 i § 4 k.p.c. i art. 99 k.p.c. i art. 109 § 2 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2, § 4 ust. 1 i § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 461), przy czym Sąd Rejonowy uznał za zasadne podwyższenie stawki minimalnej do kwoty 120 zł z uwagi na nakład pracy pełnomocnika powódki.

*

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany T. O., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 5 k.c., poprzez uznanie, że powództwo przeciwegzekucyjne powódki zasługuje na uwzględnienie, gdyż wykonanie wyroku Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 7 sierpnia 2009 roku, sygn. akt II C 208/08, jest nie do pogodzenia ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem mieszkania (położonego w L. przy ul. (...)) lub z zasadami współzycia społecznego, podczas gdy powyższe niweczy prawidłowo ustalony w trakcie postępowania fakt, że powódka w tym mieszkaniu nie mieszka, zatem wykonanie orzeczenia o dopuszczeniu pozwanego do współposiadania w żaden sposób nie godziłoby w zasady rozvodu oraz zasady współzycia społecznego, nawet przy hipotetycznym przyjęciu, że pomiędzy stronami istnieje zaogniony konflikt emocjonalny,
2. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 316 § 1 k.p.c., poprzez niewzięcie przez Sąd pierwszej instancji pod rozwagę stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, tj. niewzięcie pod uwagę okoliczności niezamieszkiwania powódki H. K. w mieszkaniu przy ulicy (...) w L., co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia Sądu przedmiotowej sprawie,
3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., polegające na nieprawidłowym ustaleniu, że Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 roku, sygn. akt I ACa 655/09, nie tylko uznał, że po stronie T. O. nie było interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., ale iż rzekomo ten sam Sąd uznał, że T. O. nie udowodnił, że prawo do lokalu będącego przedmiotem niniejszego postępowania stanowi składnik majątku dorobkowego małżonków, podczas gdy powyższe nie wynika z treści uzasadnienia w/w wyroku (jest zatem sprzeczne z zebranymi dowodami), co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie;
4. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., poprzez błędne uznanie, że zdarzeniem (zaistniałym po powstaniu tytułu egzekucyjnego), wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, jest prawomocny wyrok rozwodowy, jaki zapadł pomiędzy stronami, zwłaszcza w okolicznościach toczącego się pomiędzy stronami postępowania o podział majątku wspólnego, którego składnikiem jest również mieszkanie stanowiące przedmiot niniejszego postępowania.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez oddalenie powództwa w całości oraz przez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, ewentualnie o uchylenie

zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie jest zasadna.

Sąd Rejonowy co do zasady poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne, z jedną korektą, która zostanie omówiona w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Rejonowy dokonał również prawidłowej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, którą Sąd Okręgowy podziela i zbędne jest powtarzanie tych argumentów.

Wbrew zarzutowi apelacji, Sąd Rejonowy nie ustalił, że Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 roku, sygn. akt I ACa 655/09, uznał, iż T. O. nie udowodnił, że prawo do lokalu będącego przedmiotem niniejszego postępowania stanowi składnik majątku dorobkowego małżonków.

Wręcz przeciwnie, uważna analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd Rejonowy wyraźnie przyjął, iż powództwo w sprawie o sygn. akt I C 395/08 zostało oddalone tylko i wyłącznie z uwagi na brak interesu prawnego T. O. w żądanym ustaleniu (art. 189 k.p.c.). W konsekwencji Sąd Rejonowy wskazał też, że przedmiotowy wyrok nie może stanowić podstawy pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, gdyż nie jest oparty na ustaleniu, że T. O. nie przysługiwało i nie przysługuje żadne prawo do przedmiotowego lokalu.

Co więcej, dotychczas znane okoliczności faktyczne, ujawnione w niniejszym procesie, wskazują, że przedmiotowe spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego stanowiło dorobek byłych małżonków O.. Przypomnieć bowiem należy, że zgodnie z art. 31 § 1 k.r.io. (a przed 20 stycznia 2005 roku - art. 32 § 1 k.r.io.) do majątku wspólnego wchodziły przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. Przepis ten ustanawia domniemanie, a ciężar obalenia tego domniemania spoczywa na tym z byłych małżonków, który twierdzi, że przedmiot majątkowy nabyty w trakcie trwania wspólności ustawowej nie wszedł do ich majątku wspólnego (np. na skutek nabycia w okolicznościach wskazanych w art. 33 k.r.io.). Nie obalają tego domniemania oświadczenia wiedzy zawarte w umowie nabycia prawa do lokalu, jeżeli nie zostanie wykazana ich prawdziwość.

Akt notarialny zaświadcza o dokonaniu czynności prawnej (oświadczenia woli) i w tej mierze korzysta z domniemania prawdziwości, oraz domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone. Z domniemania zgodności z prawdą nie korzystają natomiast inne, zawarte w akcie notarialnym - zgodnie z wolą stron - stwierdzenia, np. oświadczenia wiedzy. Będące oświadczeniem wiedzy, oświadczenie jednego z małżonków o przynależności nabywanego prawa do jego majątku odrębnego, nie uzyskuje mocy dowodowej należnej dokumentom urzędowym przez fakt złożenia go przed notariuszem i zamieszczenia w akcie notarialnym, a co za tym idzie nie może być uznane za wystarczające dla stwierdzenia, że objęte czynnością prawo majątkowe weszło do tego majątku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2003 roku, IV CK 283/02, Lex nr 602280).

Zbycie udziału w przedmiocie należącym do majątku wspólnym po ustaniu wspólności ustawowej, bez zgody drugiego małżonka, może być bezskuteczne o tyle, o ile narusza uprawnienia wynikające z przepisów o dziale (art. 1036 k.c. w zw. z art. 46 k.r.io.), por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1993 roku, III CZP 95/93, OSNC 1994/2/30. Z kolei zbycie udziału drugiego małżonka w prawie do lokalu (którym to udziałem zbywający nie mógł dysponować), byłoby bezskuteczne. Skoro bowiem nawet umowa przenosząca własność cudzej nieruchomości nie jest nieważna, a jedynie nieskuteczna (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2002 roku, I CKN 237/00, Lex nr 55084), tym bardziej nie można takiego skutku przyjąć w odniesieniu do umowy zawartej przez jedną z osób, która jest współuprawniona do rzeczy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 1991 roku, III CZP 67/91, Lex nr 81136).

Z akt sprawy niniejszej wynika, że między stronami toczy się sprawa o podział majątku wspólnego i to w tamtej sprawie sąd przesądzi na podstawie całokształtu materiału dowodowego, czy przedmiotowe prawo do lokalu stanowiło i czy stanowi nadal składnik majątku wspólnego stron, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej – komu należy przyznać to prawo oraz rozstrzygnie o rozliczeniach z tym związanych.

Wyrok posesoryjny, który jest przedmiotem żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, nie ma żadnego wpływu na zaliczenie bądź niezaliczenie przedmiotowego prawa do lokalu do majątku wspólnego stron. Z istoty ochrony posiadania ma on charakter tymczasowej i prowizorycznej ochrony udzielonej stanowi faktycznemu, jakim jest posiadanie, w następstwie jego samowolnego naruszenia.

Należy zatem stronom wskazać, że to w sprawie o podział majątku wspólnego powinny poszukiwać ochrony swoich uprawnień związanych ze składnikami majątku wspólnego i wyrok w sprawie niniejszej nie ma żadnego wpływu na to, w jaki sposób podział majątku wspólnego nastąpi i jakie przedmioty zostaną nim objęte, w szczególności dotyczy to przedmiotowego prawa do lokalu.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie naruszył również unormowania art. 316 § 1 k.p.c. i prawidłowo orzekł w oparciu o stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

W ocenie Sądu Odwoławczego zeznania świadka A. K. i powódki w zakresie obecnego miejsca zamieszkania powódki są częściowo niewiarygodne, na co wskazują również zeznania świadka P. K.. Pozwalają one stwierdzić, że rzekome wyprowadzenie się powódki z przedmiotowego lokalu było tylko elementem taktyki procesowej, przy pomocy której powódka chciała wykazać, że nie jest w stanie wykonać wyroku posesoryjnego. Jest to niewiarygodne, zważywszy na to, że powódka nadal była często widywana w bezpośredniej okolicy przedmiotowego lokalu i wpisuje się w całokształt postawy powódki, która we wszelki możliwy sposób usiłowała zapobiec wykonaniu wyroku posesoryjnego. W tym zakresie Sąd Okręgowy koryguje ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego.

Można jedynie zauważyć, że sam pozwany przed Sądem pierwszej instancji dowodził tego, że pozwana nadal zamieszkuje w przedmiotowym lokalu i nieprawdziwie utrzymuje, że się z niego wyprowadziła. Obecnie zaś w apelacji, w oparciu o przeciwne twierdzenie, usiłuje doprowadzić do zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji. Niewątpliwie, gdyby powódka w sposób trwały i faktyczny opuściła przedmiotowy lokal bez zamiaru powrotu, należałoby stwierdzić, że przywrócenie pozwanemu współposiadania lokalu nie godzi w zasady rozvodu oraz zasady współżycia społecznego. Tak jednak nie jest, a zatem trafny pozostaje wywód Sądu Rejonowego odwołujący się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 1970 roku, sygn. akt III CZP 46/70, iż orzeczenie rozvodu jest w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zdarzeniem, pozbawiającym – w całości lub w części – wykonalności orzeczenie o dopuszczeniu do współposiadania mieszkania jednego z małżonków przez drugiego, jeżeli wykonanie tego orzeczenia w całości lub w części, ze względu na właściwości mieszkania i zmianę stosunku między stronami w wyniku ustania małżeństwa, byłoby sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem mieszkania lub z zasadami współżycia społecznego.

Nietrafnie też pozwany wywodzi, że art. 5 k.c. nie może być brany pod uwagę jako podstawa żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Wprawdzie istotnie pogląd taki zajął Sąd Najwyższy w przywołanym w apelacji wyroku z dnia 27 stycznia 1999 roku, sygn. II CKN 151/98, OSNC z 1999 roku, nr 7-8, poz. 134, ale złagodzone stanowisko w tym przedmiocie Sąd Najwyższy zajął: w wyroku z dnia 5 czerwca 2002 roku, sygn. II CKN 943/00, Lex nr 521921, w postanowieniu z dnia 27 listopada 2003 roku, sygn. III CZP 78/03, Prokuratura i Prawo – wkł. 2004/6/36, czy w wyroku z dnia 29 czerwca 2006 roku, sygn. IV CSK 24/06, Lex nr 196635. Także przywołani w apelacji glosatorzy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999 roku, sygn. akt II CKN 151/98, Andrzej Marciniak i Tomasz Justyński („Przegląd Sądowy” 2000/4/140 i „Przegląd Sądowy” 2001/2/145) bynajmniej nie twierdzili, że zarzut oparty o art. 5 k.c. nie może stanowić podstawy pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, a Tomasz Justyński wymagał powiązania takiego zarzutu z innymi przepisami prawa, których przesłanki miałyby zostać spełnione w związku z nadużyciem prawa. W niniejszej sprawie, mając na uwadze tymczasowy charakter wyroku posesoryjnego, jak również okoliczność, że dopuszczenie małżonka do współposiadania lokalu znajdowało oparcie w art. 23 k.r.ío., ustanie małżeństwa w wyniku rozvodu trafnie Sąd Rejonowy uznał za zdarzenie pozbawiające w całości

wykonalności orzeczenie dopuszczające jednego z małżonków do współposiadania przedmiotowego mieszkania. Tym samym Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Wobec oddalenia apelacji pozwanego na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki zwrot kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika powódki – adwokata w stawce minimalnej odniesionej do wartości przedmiotu zaskarżenia (która nie mogła być wyższa niż wartość przedmiotu sporu w postępowaniu pierwszoinstancyjnym).

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 W istocie nie prawo własności a prawo do lokalu.